

Stakeholders- bijeenkomst SANE

16 juli 2026

Welkom!

door Aad Straathof

Agenda

- Voorstelronde
- Impact van de stikstofplannen van het Kabinet voor provincie Zuid-Holland (presentatie)
- Startnotitie Herziening Omgevingsbeleid voor Landbouw, voedsel en landgebruik (presentatie)
- Ruimte voor vragen, opmerkingen en overige reflecties

Analyse Rijksmaatregelenpakket *‘Weer ruimte voor boer, natuur en bouw: maatregelenpakket voor landbouw, natuur en stikstof’*

provincie Zuid-Holland

Analyse Rijksmaatregelpakket: wat betekent dit voor Zuid-Holland?

Het Rijkspakket is geen uitwerking tot achter de komma, maar wel een duidelijke koerswijziging:

- Focus op vergunningverlening, natuurherstel en perspectief voor landbouw;
- Veel ruimte voor verdere uitwerking;
- Grote rol voor provincies en gebiedsprocessen.

Onze conclusie: het pakket geeft richting en kansen, en de komende anderhalf jaar worden cruciaal voor de uitwerking.

Van stilstand naar beweging: dit pakket biedt perspectief voor vergunningverlening

- ✓ Generieke emissiereductie ammoniak
- ✓ Natuurherstel
- ✓ Zonering en gebiedsgerichte aanpak
- ✓ Rekenkundige ondergrens
- ! Vergunningverlening komt niet automatisch op gang
- ! Additionaliteit moet per gebied worden onderbouwd
- ! Forse provinciale inzet blijft nodig

We zijn positief over dit samenhangende pakket. Dit is een stap van 'stilstand naar beweging', maar niet als directe oplossing van alle vergunningproblemen. Gebiedsgerichte onderbouwing per Natura 2000-gebied van natuurherstel, en daarmee van additionaliteit, blijft essentieel. Ook in Zuid-Holland zullen we veel werk moeten verrichten.

De uitvoering van dit pakket landt voor een groot deel bij provincies

Gebiedsprocessen

- Zonering
- Maatwerk / Gebiedsplannen

Natuurherstel

- Drukfactoren
- Beheer
- Onderbouwing additionaliteit

Grondbeleid

- Extensivering
- Grondmobiliteit
- Inzet strategische gronden

Het pakket vraagt veel van regionale samenwerking. Daarmee wordt de rol van gemeenten, waterschappen, terreinbeheerders, bedrijven en landbouworganisaties belangrijker dan ooit.

Veel elementen sluiten aan bij SANE, ZH-PLG en de Zuid-Hollandse koers

Het Rijkspakket volgt op meerdere punten de lijn die Zuid-Holland al heeft ingezet, o.a.:

- Brede aanpak van drukfactoren, meer dan alleen stikstof
- Gebiedsgericht maatwerk, o.a. 250m zonering stikstof bij Nieuwkoopse Plassen & De Haeck
- Strategisch grondbeleid, o.a. opkopen natuurlijke stoppers
- Onderzoeken bredere mogelijkheden voor vergunningverlening die aansluiten bij de ZH Beleidsregel stikstofreductieprojecten

Tegelijkertijd zijn er belangrijke aandachtspunten

De vijf belangrijkste onzekerheden die wij zien:

1. Uitwerking en borging van de **emissienormen op basis van fosfaatrechten**
2. Positie van **extensieve boeren**
3. Definitieve invulling van **zonering**
4. Borging van de **juridische houdbaarheid**
5. Voldoende **uitvoeringskracht**

Veel is nog niet uitgewerkt in deze analyse. De uitvoeringsvraag is hierin minstens even belangrijk als de beleidsvraag.

Conclusie: wat betekent dit voor Zuid-Holland?

1. Het pakket biedt perspectief

- Meer zicht op natuurherstel én vergunningverlening
- Het Kabinet zet een duidelijke koers uit

2. De uitwerking ligt in de gebieden

- Maatwerk wordt cruciaal
- Samenwerking tussen overheden en partners bepaalt het succes

3. Zuid-Holland is goed gepositioneerd

- Veel aansluiting op SANE
- Aansluiting op lopende trajecten in Groene Hart en Rotterdamse haven

provincie
Zuid-Holland

Herziening Omgevingsbeleid Landbouw, voedsel en landgebruik

Stakeholdersbijeenkomst SANE, 16 juli 2026

Doel en aanleiding modulaire herziening landbouw

1. Coalitieakkoord - perspectief op natuurherstel en duurzame landbouw

- Volhoudbare landbouw die bijdraagt aan natuur en landschap
- Voldoende landbouwgrond behouden voor voedselzekerheid

2. PS - een landbouwvisie opnemen in het omgevingsbeleid

- Vanuit ambitie voor een duurzame en toekomstbestendige landbouwsector
- Versterken verdienmogelijkheden van landbouwbedrijven
- Met een integrale aanpak voor landbouw, water, bodem, klimaat en natuur

Visie op de landbouw in Zuid-Holland

De landbouwsector in Zuid-Holland is waarde(n)vol

- De landbouw produceert kwalitatief hoogwaardig voedsel en zorgt er voor dat we natuurlijke grondstoffen (kunnen) blijven produceren.
- Boeren verstaan hun vak, nemen risico's en voegen waarde toe aan voedselproductie, natuur, landschap en sociale verbinding.

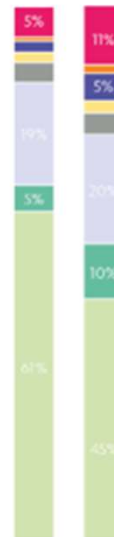
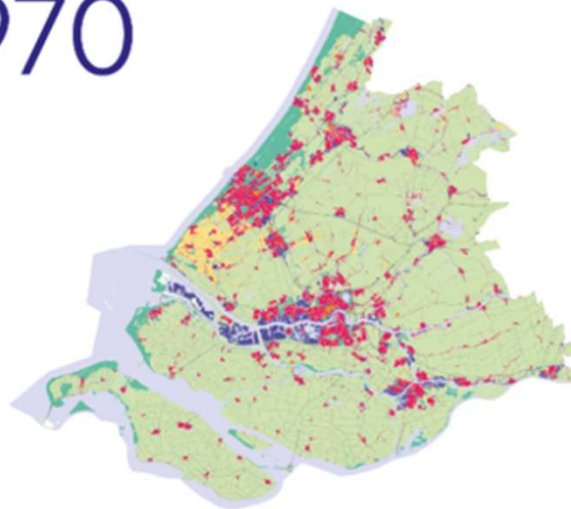

Historisch perspectief

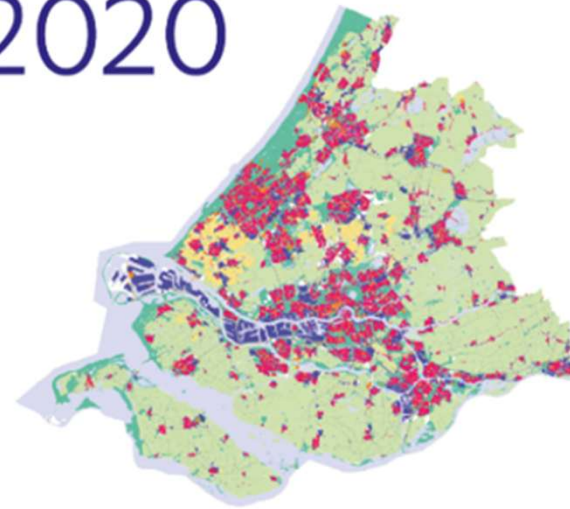
Verdeling grondgebruik binnen de provincie

wonen werken voorzieningen mobiliteit groen en recreatie kassen agricultuur water bouwterrein, overige

1970

2020

Miljoen woningen 0,91

Miljoen inwoners 2,97

Miljoen inwoners 3,71

Miljoen woningen 1,69

Miljoen FTE (arbeidsvolume) 1,01

Miljoen FTE (arbeidsvolume) 1,34

Figuur 1: Verdeling van het grondgebruik in Zuid-Holland in 1970 en 2020

provincie Zuid-Holland

Visie op de landbouw in Zuid-Holland

- Landbouw moet meebewegen met veranderende condities.
- Een passend, meerjarig verdienmodel én passend instrumentarium zijn randvoorwaardelijk.
- In de verschillende gebieden in Zuid-Holland (Kust & Duinen; Zuid-Hollandse Delta; Veenweiden) staan verschillende waarden van landbouw centraal.
- De transitiepaden: hoogtechnologisch kan ook natuurinclusieve en biologische landbouw ondersteunen.
- “Actief de boer op” langs de lijn van de drie bedrijfsstijlen.

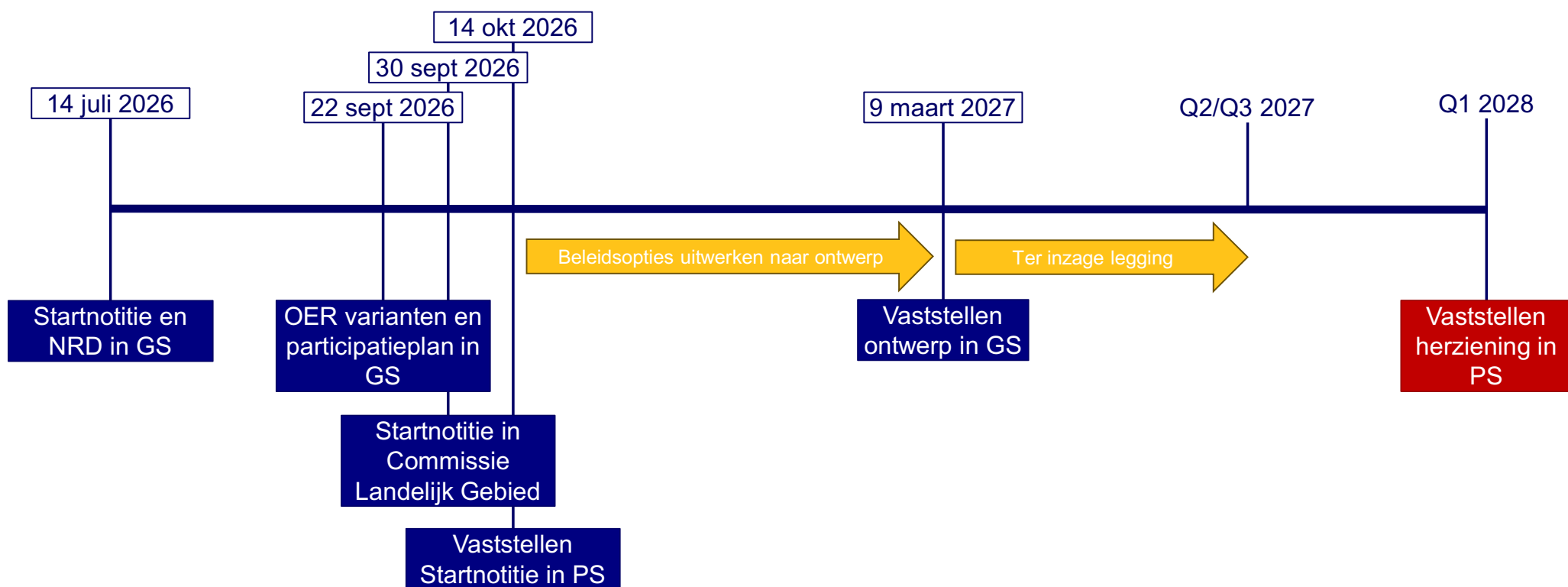

Proces

- Gedeputeerde Staten hebben op 14 juli 2026 besloten de **startnotitie ter vaststelling** aan te bieden aan **Provinciale Staten**.
- In de startnotitie worden per voorgenomen beleidsaanpassing **de aanleiding, het doel en de beleidsvoornemens** kort beschreven.
- Voor de MER of OER (Omgevingseffectrapport) hebben Gedeputeerde Staten een **Notitie Reikwijdte en Detailniveau** vastgesteld.
- Voor de OER worden **alternatieven en varianten** uitgewerkt.
- Voor het vervolgproces wordt een **participatieplan** opgesteld.
- Vervolgens worden de **beleidsopties onderzocht** en uitgewerkt tot een **ontwerp herziening**.

Tijdslijn van Startnotitie tot Herziening

provincie
Zuid-Holland

Inhoud en scope

Onderdelen in deze modulaire herziening

1. Verankeren visie op landbouw, voedsel en landgebruik in de omgevingsvisie
2. Beleidsuitwerking voor:
 - Toekomstgerichte landbouwsector
 - Duurzaam landgebruik
 - Gezond voedselsysteem
3. Gebiedsspecifieke uitwerking voor ZHPLG-gebieden
4. Aanpak drukfactoren Natura2000 (overgangszones)
5. Werkingsgebied Landgoed en kasteelbiotopen

Toekomstgerichte landbouwsector

Doel:

In stand houden van een vitale en diverse landbouwsector en het versnellen van de transitie naar duurzamere bedrijfsvoering

Beleidsvoornemens:

- Grondinstrumentarium inzetten
- Kader voor mestverwerking en mestvergisting
- Doelsturing
- Biologisch, natuurinclusief en multifunctionele landbouw stimuleren
- Akkerbouw: kringlooplandbouw, aanpassen aan verzilting en verminderen gewasbeschermingsmiddelen (o.a. innovatie)
- Veehouderij: emissiereductie, dierenwelzijn, anticiperen afstandsnorm geitenhouderij

Duurzaam landgebruik

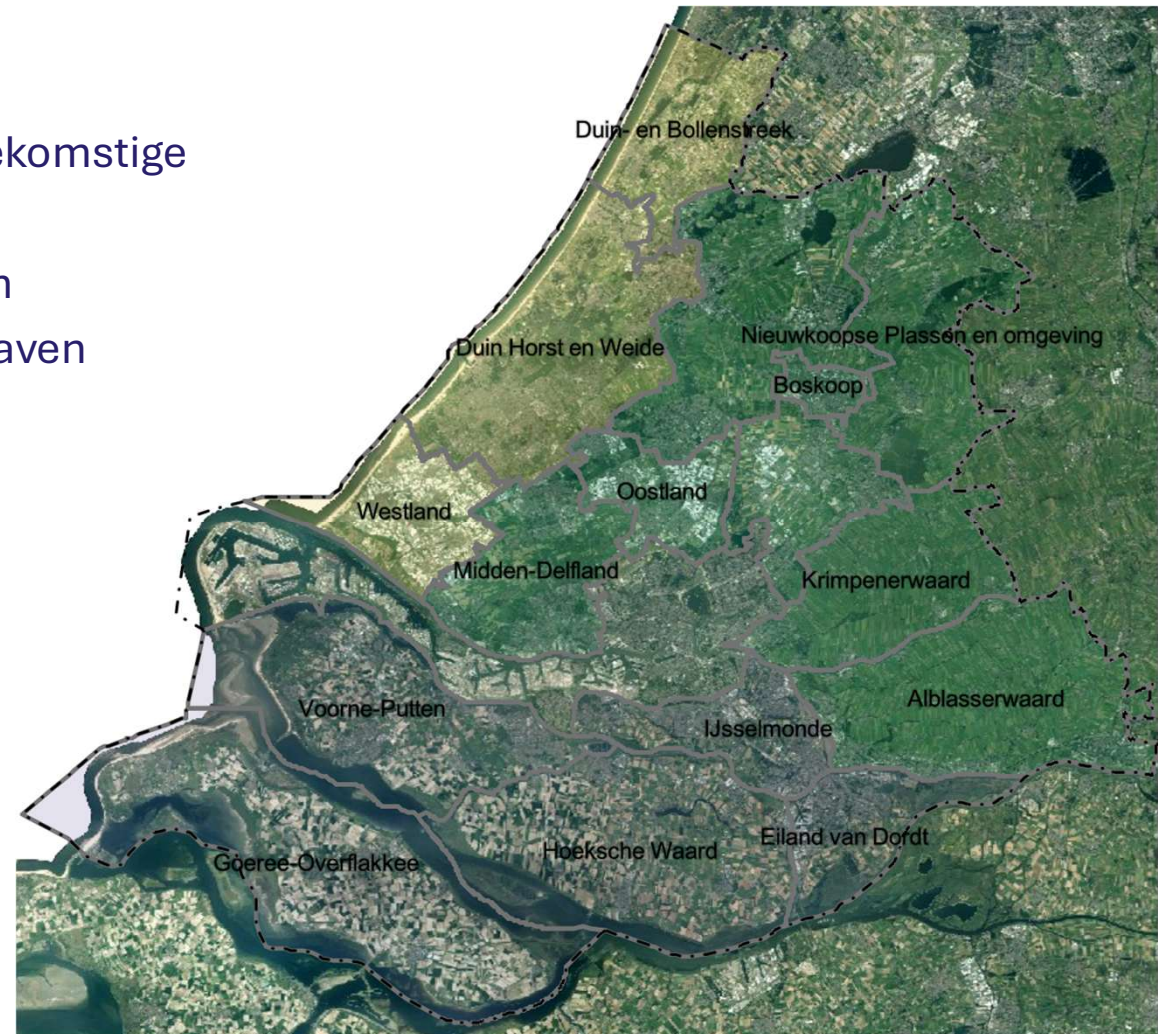
Doel:

Landbouwgrond zó gebruiken, dat ook voor toekomstige generaties voldoende en kwalitatief goed land beschikbaar blijft - voor agrarische productie in combinatie met andere maatschappelijke opgaven

Beleidsvoornemens:

- Zorgvuldig en terughoudend omgaan met functieverandering van landbouwgrond
- Sturen op duurzaam landgebruik (behoud van natuurlijke hulpbronnen)
- Sturen op doelrealisatie in ZHPLG-gebieden
- Goed beheer van natuur en landschap stimuleren

provincie Zuid-Holland

Gezond voedselsysteem

Voedselvisie in juni 2025 vastgesteld, nu opnemen in omgevingsbeleid

Doel:

Een duidelijke verschuiving realiseren richting een gezonder en eerlijker voedselsysteem, dat weerbaar is en voedselzekerheid borgt.

Beleidsvoornemens:

- Voedselverspilling verminderen
- Regionaal logistiek voedselsysteem faciliteren
- Gezondere en duurzamere voedselkeuzes stimuleren
- Ruimtelijk-economische verkenning
- Innovatiekracht behouden
- Lokale initiatieven ondersteunen

Aanpak drukfactoren Natura2000-gebieden

Doel:

Bijdragen aan het halen van de Natura2000-doelen door drukfactoren weg te nemen, op te vangen of beheersen binnen én buiten de Natura2000-gebieden.

Beleidsvoornemens:

- Voor **invasieve exoten** zonering van 1000 meter rondom alle Natura2000-gebieden.
- Voor **stikstof** een zone van 250 meter bij Natura2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck
- Mogelijk nog andere alternatieven n.a.v. de kamerbrief "Weer ruimte voor boer, natuur en bouw" van 26 juni 2026."

Werkingsgebied landgoed en kasteelbiotopen

Doel:

Het toekomstbestendig maken van de geografische data van de landgoed- en kasteelbiotopen.

Beleidsvoornemen:

- Actualisatie en correctie van de werkingsgebieden van bestaand beleid.

Gebiedsuitwerking

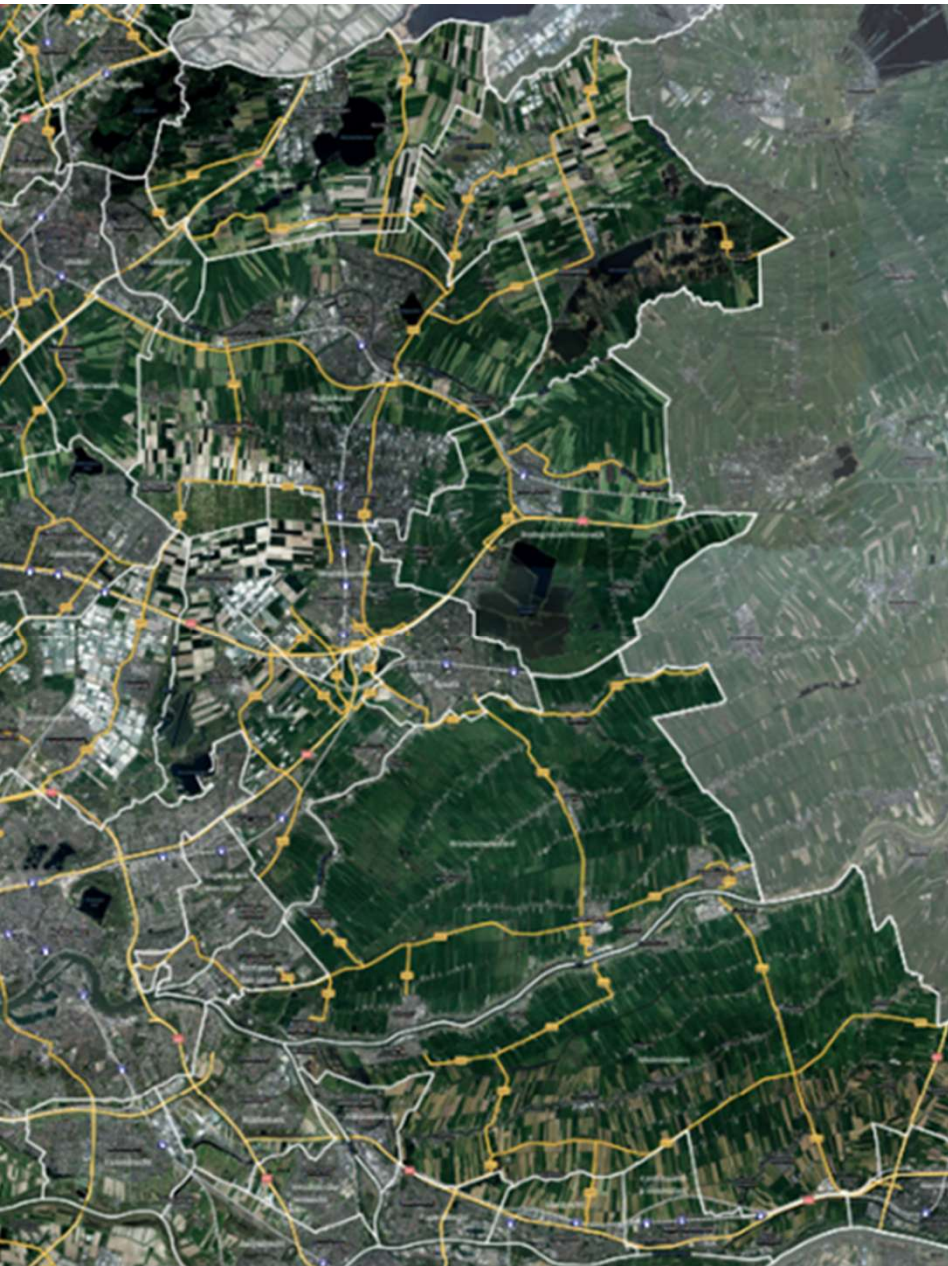

Zuid-Hollandse Delta

Vanwege de optimale omstandigheden overweegt de provincie om delen van dit gebied te beschermen voor voedselproductie.

Dit in samenhang met opgaven voor natuurherstel, waterkwaliteit en landschapsbeheer

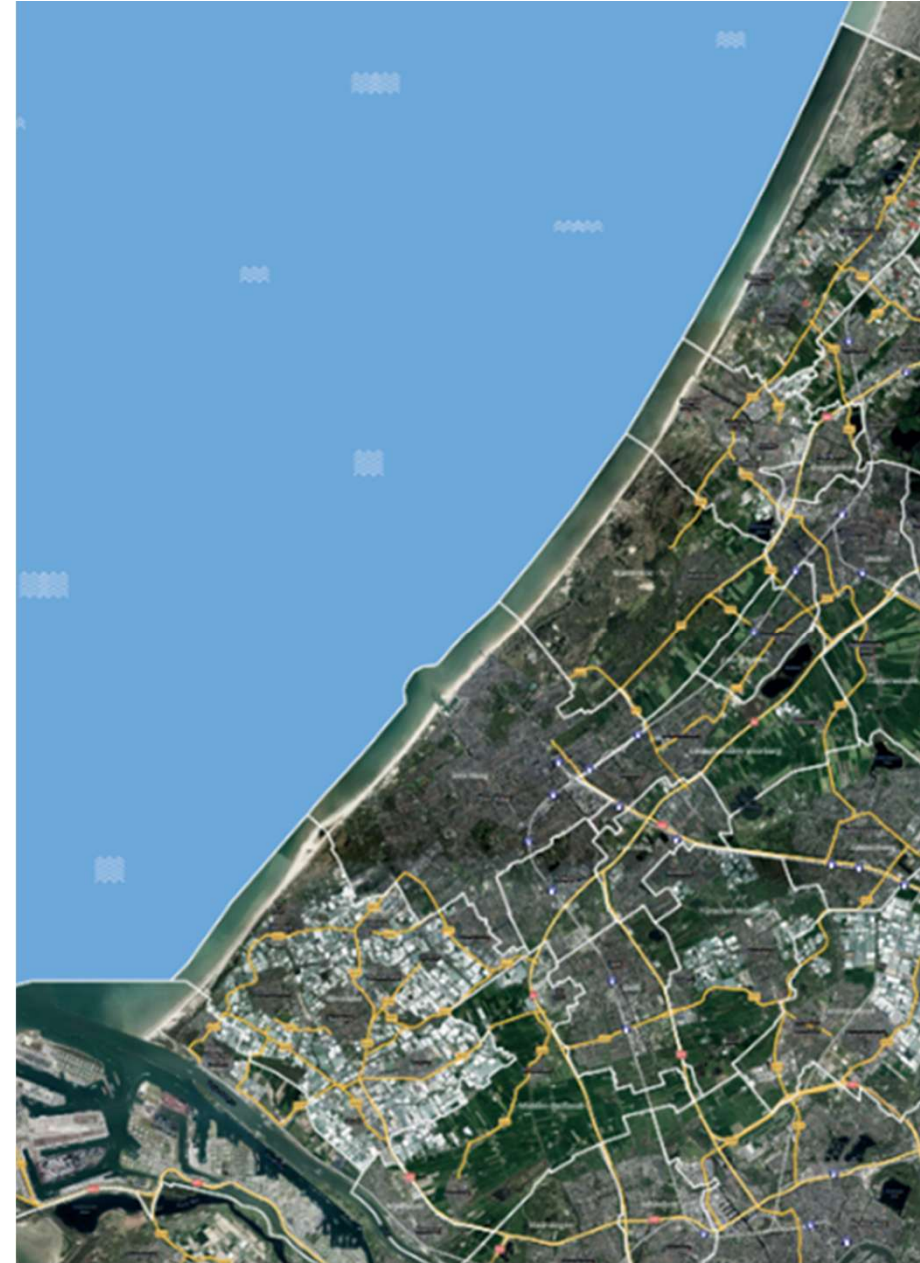

Veenweiden

In het veengebied moet het landgebruik meebewegen naar een vorm van landbouw die past bij veranderende condities. Combinaties zijn wenselijk van landbouw met andere maatschappelijke opgaven.

Kust en Duinen

In Kust en duinen is het areaal landbouwgrond beperkt. Het merendeel betreft bollengebied en glastuinbouw en die vallen buiten de scope van deze herziening. De landbouw kan hier helpen om de recreatiedruk van kwetsbare natuurgebieden af te leiden

Vragen, suggesties en ideeën

Spelregels hybride discussie:

- Vragen online aankondigen met een 'handje'
- Graag naam en organisatie noemen t.b.v. het verslag
- Vragen gaan via gespreksleider naar de betreffende gedeputeerde

